

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O HRVATSKOM DRŽAVLJANSTVU**

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O HRVATSKOM DRŽAVLJANSTVU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Hrvatsko državljanstvo, pretpostavke za njegovo stjecanje i prestanak, uređene su Zakonom o hrvatskom državljanstvu (Narodne novine, broj 53/91) koji je stupio na snagu 8. listopada 1991. godine. Izmjene i dopune ovog Zakona objavljene su u Narodnim novinama, br. 28/92, 113/93, 130/11 i 110/15.

U Zakonu o hrvatskom državljanstvu ugrađena su osnovna načela i standardi poznati u europskom zakonodavstvu, kao što je načelo: pravnog kontinuiteta državljanstva, isključivosti hrvatskog državljanstva, ravnopravnosti bračne, izvanbračne i posvojene djece.

Povodom inicijative predsjednika Vlade Republike Hrvatske radi afirmacije hrvatskog iseljeništva, donesena je Odluka o osnivanju Radne skupine za izradu Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu, s čime je upoznat i Savjet Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Iako je temeljni imigracijski propis Zakon o strancima (Narodne novine, br. 130/11, 74/13, 69/17 i 46/18), Zakon o hrvatskom državljanstvu u dijelu svojih odredbi koje se odnose na uvjete stjecanja hrvatskog državljanstva prirođenjem, povezan je sa Zakonom o strancima.

Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu, nastojalo se pomoći u rješavanju demografskih pitanja kroz olakšan postupak dobivanja državljanstva za pripadnike hrvatskog naroda u inozemstvu te hrvatskih iseljenika.

U razdoblju od 1. siječnja 1992. do 31. prosinca 2017. godine, u hrvatsko državljanstvo primljene su prirođenjem 1 088 662 osobe, od toga su temeljem odredbe članka 16. (na osnovi pripadnosti hrvatskom narodu) hrvatsko državljanstvo stekle 679 482 osobe, dok je 20 489 osoba primljeno u hrvatsko državljanstvo temeljem odredbe članka 11. (iseljenici i njihovi potomci te bračni drugovi iseljenika).

U 2017. godini Ministarstvo uprave evidentiralo je više od 27 000 upisa u maticu rođenih iz inozemstva, a u 2016. godini više od 25 000.

U odredbama koje se odnose na stjecanje hrvatskog državljanstva podrijetlom, djeteta rođenog u inozemstvu čiji je jedan roditelj u trenutku njegova rođenja hrvatski državljanin, Prijedlogom zakona povećava se dobna granica za prijavu u evidenciju hrvatskih državljana do navršene 21. godine života osobe, kako bi joj se dala mogućnost da sama podnese prijavu za svoj upis u knjigu državljana ukoliko su njezini roditelji navedeno propustili učiniti do njezine punoljetnosti.

U odnosu na važeći Zakon, predložena je izmjena odredbe o redovitom načinu stjecanja hrvatskog državljanstva na način da se ne uvjetuje poslovnom sposobnošću osobe.

Izostavlja se generacijsko ograničenje za stjecanje hrvatskog državljanstva za potomke iseljenika u ravnoj liniji i njihove bračne drugove. Ista se kategorija stranaca oslobađa obveze udovoljavanja pretpostavci poznavanja hrvatskog jezika i latiničnog pisma, hrvatske kulture i društvenog uređenja. Dodatno se precizira pojam iseljenika iz Republike Hrvatske na način da se propisuje da se iseljenikom smatra osoba koja je iz Republike Hrvatske iselila prije 8. listopada 1991. godine. Također, dodatno se precizira da se iseljenikom ne smatra osoba koja je iselila s područja Republike Hrvatske, a nije imala bivše hrvatsko republičko državljanstvo, odnosno zavičajnost na području Republike Hrvatske.

Za bračne drugove osoba čije bi primanje u hrvatsko državljanstvo predstavljalo interes za Republiku Hrvatsku, propisuje se uvjet življenja u Republici Hrvatskoj s odobrenim boravkom u trajanju od jedne godine, kako bi se ublažila nejednakost zakonskih pretpostavki za stjecanje državljanstva u odnosu na bračne drugove hrvatskih državljana koji državljanstvo stječu po odredbi članka 10. Zakona o hrvatskom državljanstvu.

U slučaju stjecanja hrvatskog državljanstva osobe čije bi primanje u hrvatsko državljanstvo predstavljalo interes za Republiku Hrvatsku, predlaže se mogućnost da, osim nadležnog ministarstva, mišljenje o postojanju interesa Republike Hrvatske za primitak stranca u hrvatsko državljanstvo, može dati i nadležni središnji državni ured. Predlaže se i propisivanje roka od 45 dana u kojem je nadležno ministarstvo, odnosno središnji državni ured, na zahtjev Ministarstva unutarnjih poslova, obavezan dati obrazloženo mišljenje o postojanju interesa Republike Hrvatske za primitak stranca u hrvatsko državljanstvo, budući da je tijelo u obrazloženju mišljenja dužno izraziti stajalište o pitanju na koje se mišljenje odnosi. Ukoliko mišljenje nije dano u propisanom roku, nakon isteka navedenog roka, predmnijeva se nepostojanje interesa Republike Hrvatske za primitak osobe u hrvatsko državljanstvo.

Prijedlogom zakona omogućava se stjecanje hrvatskog državljanstva prirođenjem za maloljetnu djecu čiji je jedan od roditelja stekao hrvatsko državljanstvo kao iseljenik ili potomak iseljenika iz Republike Hrvatske (članak 11. stavak 1. Zakona) ili kao pripadnik hrvatskog naroda (članak 16. Zakona). Osim toga, za stjecanje hrvatskog državljanstva prirođenjem za maloljetno dijete zahtijeva se suglasnost drugog roditelja kako bi roditelji bili izjednačeni u odlučivanju o statusnim pitanjima djeteta.

Predlaže se pojednostavljenje izvođenja dokaza za pripadnike hrvatskog naroda koji ne raspolažu osobnim dokazima o pripadnosti hrvatskom narodu, a za čije je roditelje nedvojbeno utvrđena pripadnost hrvatskom narodu.

Prijedlogom zakona omogućava se prestanak hrvatskog državljanstva otpustom, za dijete čija su oba roditelja hrvatski državljani, ukoliko je hrvatsko državljanstvo otpustom

prestalo samo jednom od roditelja, uz pisanu suglasnost drugog roditelja za otpust njihova djeteta iz hrvatskog državljanstva.

Normira se da osoba, kojoj je kao punoljetnoj hrvatsko državljanstvo prestalo odricanjem, ne može ponovno steći hrvatsko državljanstvo niti po jednoj zakonskoj osnovi.

Detaljnije se normira nadležnost za podnošenje zahtjeva za stjecanje hrvatskog državljanstva prirođenjem, na način da se decidirano propisuje mjesna nadležnost policijskih uprava odnosno policijskih postaja za podnošenje zahtjeva u Republici Hrvatskoj.

Prijedlogom zakona predlaže se davanje svečane prisege od strane osobe koja hrvatsko državljanstvo stječe naturalizacijom.

Također se propisuje mogućnost ukidanja rješenja o stjecanju hrvatskog državljanstva bez vremenskog ograničenja, ako je stečeno temeljem braka sklopljenog iz koristi sukladno odredbama Zakona o strancima ili lažnim predstavljanjem ili prijevarom u upravnom postupku stjecanja hrvatskog državljanstva. Ujedno su precizirani razlozi poništenja rješenja o primitku u hrvatsko državljanstvo zbog osude osobe, koja je stekla hrvatsko državljanstvo prirođenjem, u kaznenom postupku za kaznena djela protiv Republike Hrvatske i kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona neće biti potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O HRVATSKOM DRŽAVLJANSTVU

Članak 1.

U Zakonu o hrvatskom državljanstvu (Narodne novine, br. 53/91, 70/91 - ispravak, 28/92, 113/93 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 130/11 i 110/15), članak 4. mijenja se i glasi:

„Podrijetlom stječe hrvatsko državljanstvo dijete:

1. čija su oba roditelja u trenutku njegova rođenja hrvatski državljani;
2. čiji je jedan od roditelja u trenutku rođenja djeteta hrvatski državljanin, a dijete je rođeno u Republici Hrvatskoj;
3. stranog državljanstva ili bez državljanstva kojeg su prema odredbama posebnog zakona posvojili hrvatski državljani.“.

Članak 2.

Članak 5. mijenja se i glasi:

„Podrijetlom stječe hrvatsko državljanstvo osoba rođena u inozemstvu, čiji je jedan roditelj u trenutku njezina rođenja hrvatski državljanin ako do navršene 21. godine života bude prijavljena matičnom uredu u Republici Hrvatskoj radi upisa u evidenciju kao hrvatski državljanin.

Osoba rođena u inozemstvu, čiji je jedan roditelj u trenutku njezina rođenja hrvatski državljanin, a ne udovoljava pretpostavci iz stavka 1. ovoga članka, stječe hrvatsko državljanstvo ako bi ostala bez državljanstva.“.

Članak 3.

U članku 8. stavku 1. točki 1. riječi: „te da mu nije oduzeta poslovna sposobnost“ brišu se.

U stavku 1. točka 5. mijenja se i glasi:

„5. da poštuje pravni poredak Republike Hrvatske, da je podmirio dospjela javna davanja te da ne postoje sigurnosne zapreke za njegov primitak u hrvatsko državljanstvo.“.

Članak 4.

U članku 9. riječi: „točke 1., 3. i 4.“ zamjenjuju se riječima: „točke 3. i 4.“.

Članak 5.

Članak 11. mijenja se i glasi:

„Iseljenik i njegovi potomci mogu prirođenjem steći hrvatsko državljanstvo iako ne udovoljavaju pretpostavkama iz članka 8. stavka 1. točaka 2. - 4. ovoga Zakona.

Stranac koji je u braku s osobom iz stavka 1. ovoga članka može steći hrvatsko državljanstvo iako ne udovoljava pretpostavkama iz članka 8. stavka 1. točaka 2. - 4. ovoga Zakona.

Iseljenik iz stavka 1. ovoga članka je osoba koja se prije 8. listopada 1991. godine iselila s područja Republike Hrvatske u namjeri da u inozemstvu stalno živi.

Iseljenikom se ne smatra osoba koja je iselila s područja Republike Hrvatske na temelju međunarodnog ugovora ili se odrekla hrvatskog državljanstva, osoba koja je promijenila prebivalište u druge države koje su u to vrijeme bile u sastavu državne zajednice kojoj je pripadala i Republika Hrvatska te osoba koja je iselila s područja Republike Hrvatske, a nije imala bivše hrvatsko republičko državljanstvo, odnosno zavičajnost na području Republike Hrvatske.“.

Članak 6.

U članku 12. stavku 2. na kraju rečenice briše se točka, stavlja zarez i dodaju riječi: „ako godinu dana živi u Republici Hrvatskoj s odobrenim boravkom“.

Stavak 3. mijenja se i glasi:

„Na zahtjev Ministarstva unutarnjih poslova, nadležno ministarstvo odnosno nadležni središnji državni ured daje obrazloženo mišljenje iz kojeg nedvojbeno proizlazi postojanje interesa Republike Hrvatske za primitak u hrvatsko državljanstvo stranca iz stavka 1. ovoga članka. Ako mišljenje o postojanju interesa nije dano u roku od 45 dana, smatrat će se da interes za primitak u hrvatsko državljanstvo ne postoji.“.

Članak 7.

Članak 13. mijenja se i glasi:

„Prirođenjem stječe hrvatsko državljanstvo maloljetno dijete:

1. ako oba roditelja stječu državljanstvo prirođenjem, ili
2. ako prirođenjem stječe državljanstvo samo jedan od roditelja, a dijete živi u Republici Hrvatskoj i ima odobren boravak, ili
3. ako jedan od roditelja stječe državljanstvo prirođenjem na temelju članka 11. stavka 1. ili članka 16. ovoga zakona, ili
4. ako prirođenjem stječe državljanstvo samo jedan od roditelja, drugi je bez državljanstva ili nepoznatog državljanstva, a dijete živi u inozemstvu.

Zahtjev za stjecanje hrvatskog državljanstva za maloljetno dijete podnosi jedan od roditelja uz pisanu suglasnost drugog roditelja ili skrbnik djeteta.

Iznimno od stavka 2. ovoga članka, zahtjev može samostalno podnijeti jedan od roditelja:

- ako je drugi roditelj umro ili je proglašen umrlim,
- ako je drugi roditelj lišen poslovne sposobnosti u dijelu koji se odnosi na odlučivanje o statusnim pitanjima djeteta,

- ako na temelju sudske odluke samostalno ostvaruje roditeljsku skrb u cijelosti ili u tom dijelu, odnosno ako drugom roditelju miruje ostvarivanje roditeljske skrbi na temelju sudske odluke,
- ako je drugom roditelju nepoznato boravište.

U slučaju iz stavka 3. podstavka 4. ovoga članka zahtjev se može podnijeti samo uz prethodnu suglasnost nadležnog centra za socijalnu skrb.“.

Članak 8.

U članku 16. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

„Iznimno od stavka 2. ovoga članka, dokaze o pripadnosti hrvatskom narodu ne mora priložiti osoba za čije je roditelje nesporno utvrđena pripadnost hrvatskom narodu.“.

Članak 9.

Članak 20. mijenja se i glasi:

„Djetetu do navršene 18. godine života prestaje otpustom hrvatsko državljanstvo:

1. na zahtjev oba roditelja kojima je hrvatsko državljanstvo prestalo otpustom, ili
2. ako je hrvatsko državljanstvo prestalo na način iz točke 1. ovoga stavka jednom od roditelja, a drugi roditelj je strani državljanin, ili
3. ako je hrvatsko državljanstvo prestalo na način iz točke 1. ovoga stavka jednom od roditelja, a drugi roditelj koji je hrvatski državljanin da pisanu suglasnost za otpust djeteta iz hrvatskog državljanstva.

Dijete do navršene 18. godine života, posvojeno od stranih državljana, otpustit će se iz hrvatskog državljanstva na zahtjev posvojitelja.“.

Članak 10.

U članku 21. iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

„Osoba koja se kao punoljetna odrekla hrvatskog državljanstva ne može ponovno steći hrvatsko državljanstvo.“.

Članak 11.

U članku 22. stavak 2. mijenja se i glasi:

„Djetetu do navršene 18. godine života, posvojenom od stranih državljana prestat će hrvatsko državljanstvo odricanjem na zahtjev posvojitelja.“.

Članak 12.

U članku 24. stavak 3. mijenja se i glasi:

„Zahtjev za stjecanje hrvatskog državljanstva prirođenjem ili za prestanak hrvatskog državljanstva podnosi se osobno u policijskoj upravi, odnosno policijskoj postaji, prema mjestu odobrenog privremenog odnosno stalnog boravka.“.

Iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

„Iznimno od stavka 3. ovoga članka, ako se radi o osobi s invaliditetom, zahtjev iz stavka 3. ovog članka može se podnijeti putem zakonskog zastupnika ili ovlaštenog opunomoćenika.“.

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 5.

Članak 13.

U članku 24a. dodaje se novi stavak 1. koji glasi:

„Osobe koje su hrvatsko državljanstvo stekle podrijetlom, smatraju se hrvatskim državljanima od trenutka rođenja.“.

Dosadašnji stavci 1., 2., 3. i 4. postaju stavci 2., 3., 4. i 5.

Članak 14.

Iza članka 24a. dodaje se članak 24b. koji glasi:

„Članak 24b.

Osoba koja stječe hrvatsko državljanstvo prirođenjem, daje svečanu prisegu.

Tekst svečane prisege glasi: „Prisežem svojom čašću da ću se kao hrvatski državljanin/ka pridržavati Ustava i zakona te poštivati pravni poredak, kulturu i običaje u Republici Hrvatskoj.“

Davanje prisege iz stavka 1. ovoga članka organizirat će se najmanje jednom godišnje, povodom obilježavanja državnih blagdana Republike Hrvatske u županijama, gradovima i općinama ili kod nadležnog tijela Republike Hrvatske u inozemstvu.

Ministar nadležan za unutarnje poslove, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za vanjske poslove, pravilnikom propisuje način i postupak davanja svečane prisege.“.

Članak 15.

Iza članka 26. dodaje se članak 26a. koji glasi:

„Članak 26a.

Rješenje o stjecanju hrvatskog državljanstva prirođenjem ukinut će se u svako doba u obnovljenom postupku po službenoj dužnosti, ako je stečeno temeljem braka sklopljenog iz koristi sukladno odredbama Zakona o strancima ili lažnim predstavljanjem ili prijevarom u upravnom postupku stjecanja hrvatskog državljanstva.

Rješenje iz stavka 1. ovoga članka poništiti će se u obnovljenom postupku po službenoj dužnosti, ako se utvrdi da je osoba koja je stekla hrvatsko državljanstvo osuđena za kaznena djela protiv Republike Hrvatske, odnosno za kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva.“.

Članak 16.

Pravilnik iz članka 14. stavka 4. ovoga Zakona ministar nadležan za unutarnje poslove donijet će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Ministar nadležan za unutarnje poslove uskladit će Pravilnik o obrascima zahtjeva za stjecanje hrvatskog državljanstva prirođenjem i za prestanak hrvatskog državljanstva te načinu vođenja i sadržaju evidencije o stjecanju hrvatskog državljanstva prirođenjem i po međunarodnim ugovorima te evidencije o prestanku hrvatskog državljanstva (Narodne novine, broj 65/12) i uz prethodnu suglasnost čelnika središnjih tijela državne uprave nadležnih za znanost, obrazovanje, sport i kulturu, Pravilnik o načinu provjere poznavanja hrvatskog jezika i latiničnog pisma, hrvatske kulture i društvenog uređenja u postupcima stjecanja hrvatskog državljanstva (Narodne novine, broj 118/12) s odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 17.

Svi postupci pokrenuti do dana stupanja na snagu ovoga Zakona dovršiti će se po odredbama Zakona o hrvatskom državljanstvu (Narodne novine, br. 53/91, 28/92, 113/93, 130/11 i 110/15).

Članak 18.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Člankom 1. predlaže se izmjena članka 4. Zakona na način da se preglednije propiše stjecanje hrvatskog državljanstva podrijetlom za djecu rođenu u Republici Hrvatskoj.

Člankom 2. predlaže se izmjena članka 5. Zakona na način da se istim regulira stjecanje hrvatskog državljanstva podrijetlom za osobu rođenu u inozemstvu na način da se povećava dobna granica za prijavu u evidenciju hrvatskih državljana do 21. godine života. Na taj joj se način, ako ju roditelj (hrvatski državljanin) nije prijavio do punoljetnosti radi upisa u evidenciju hrvatskih državljana, dala mogućnost – dodatni rok od tri godine po punoljetnosti - da isto sama učini. Alternativni uvjet iz sada važeće odredbe - nastanjenje djeteta u Republici Hrvatskoj do punoljetnosti – izostavljen je kao nepotreban, jer ako osoba živi u Republici Hrvatskoj, treba se izvršiti prijava do navedene životne dobi.

Člankom 3. predlaže se izmjena odredbe članka 8. stavka 1. točke 1. Zakona kako bi se osobama kojima je oduzeta poslovna sposobnost omogućilo stjecanje hrvatskog državljanstva. U prilog takvom rješenju ide i činjenica da osobe bez poslovne sposobnosti imaju glasačko pravo u Republici Hrvatskoj i tendencije da se u pozitivnom zakonodavstvu Republike Hrvatske eliminiira institut potpunog lišenja poslovne sposobnosti. Izmjena odredbe članka 8. stavka 1. točke 5. Zakona predložena je kako bi se zakonodavno rješenje uskladilo s pojmom pravnog poretka Republike Hrvatske i postupanjem u sudskoj praksi.

Člankom 4. predlaže se izmjena odredbe članka 9. Zakona na način da se stjecanje hrvatskog državljanstva po spomenutoj pravnoj osnovi ograniči samo na punoljetne osobe. Ovakav način propisivanja u skladu je sa sudskom praksom prema kojoj je stjecanje hrvatskog državljanstva maloljetne djece predviđeno člankom 13. Zakona. Osim toga, ovom se izmjenom izbjegavaju situacije u praksi kada se od maloljetnog djeteta zahtijeva udovoljenje pretpostavci otpusta iz stranog državljanstva.

Člankom 5. se predlaže izmjena članka 11. stavka 1. Zakona na način da se izostavljanjem generacijskog ograničenja u ravnoj liniji za potomke iseljenika omogućava stjecanje hrvatskog državljanstva širem krugu potomaka iseljenika.

Postupak stjecanja hrvatskog državljanstva za navedenu kategoriju stranaca liberaliziran je na način da se više ne zahtijeva udovoljenje pretpostavci iz članka 8. stavka 1. točke 4. Zakona – poznavanje hrvatskog jezika i latiničnog pisma, hrvatske kulture i društvenog uređenja.

Zahtijevanjem udovoljenja pretpostavci punoljetnosti za stjecanje hrvatskog državljanstva temeljem osnove iseljenja iz Republike Hrvatske postiže se usklađenost s utvrđenom sudskom praksom, prema kojoj je stjecanje hrvatskog državljanstva prirođenjem maloljetne djece regulirano odredbom članka 13. Zakona. Osim toga, predloženom izmjenom članka 13. Zakona liberalizirani su uvjeti stjecanja hrvatskog državljanstva djece čiji je jedan od roditelja stekao hrvatsko državljanstvo temeljem iseljenja iz Republike Hrvatske, odnosno temeljem članka 11. stavka 1. Zakona.

Dodatno je preciziran pojam iseljenika na način da se decidirano propisuje da se iseljenikom smatra osoba koja je iz Republike Hrvatske iselila prije 8. listopada 1991. godine u namjeri da u inozemstvu stalno živi.

Također, dodatno se propisuje da u hrvatsko državljanstvo, temeljem iseljenja, ne može biti primljen netko tko je iselio s područja Republike Hrvatske, a čije podrijetlo nije hrvatsko tj. nije imao bivše hrvatsko republičko državljanstvo, odnosno zavičajnost na području Republike Hrvatske, a koji je stav potvrdila i upravnosudska praksa (Upravni sud Republike Hrvatske, broj: Us-8368/2004-5, od 24. rujna 2008. godine).

Člankom 6. predlaže se izmjena članka 12. stavka 2. Zakona, na način da su postroženi kriteriji za stjecanje hrvatskog državljanstva za bračnog druga osobe čije bi primanje u hrvatsko državljanstvo predstavljalo interes za Republiku Hrvatsku. Zahtijevanjem življenja u Republici Hrvatskoj s odobrenim boravkom u trajanju od jedne godine ublažava se nejednakost propisanih uvjeta za stjecanje državljanstva u odnosu na bračne drugove hrvatskih državljana koji državljanstvo stječu po članku 10. Zakona.

U skladu sa Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave („Narodne novine“ broj: 93/16 i 104/16), predlaže se mogućnost da, osim nadležnog ministarstva, mišljenje o postojanju interesa Republike Hrvatske za primitak stranca u hrvatsko državljanstvo, može dati i nadležni središnji državni ured.

Osim toga, predlaže se propisivanje roka od 45 dana u kojem je nadležno ministarstvo, odnosno nadležni središnji državni ured, na zahtjev Ministarstva unutarnjih poslova, obavezan dati obrazloženo mišljenje o postojanju interesa Republike Hrvatske za primitak stranca u hrvatsko državljanstvo te pravne posljedice nedavanja mišljenja u propisanom roku. Mišljenje o postojanju interesa Republike Hrvatske za primitak stranca u hrvatsko državljanstvo daje ministarstvo, odnosno središnji državni ured u čiji djelokrug rada spada djelatnost kojom se stranac bavi, odnosno područje u kojem je ostvario određene rezultate zbog kojih može postojati interes Republike Hrvatske za njegov primitak u hrvatsko državljanstvo.

Člankom 7. predložena je izmjena članka 13. Zakona, na način da se stjecanje hrvatskog državljanstva prirođenjem omogućava za maloljetnu djecu čiji je jedan od roditelja stekao hrvatsko državljanstvo kao iseljenik ili potomak iseljenika iz Republike Hrvatske (sukladno članku 11. stavku 1. Zakona) ili kao pripadnik hrvatskog naroda (temeljem članka 16. Zakona).

Predlaže se decidirano propisivanje tko može podnijeti zahtjev za stjecanje hrvatskog državljanstva za maloljetno dijete. Ujedno se, u slučaju kada zahtjev podnosi jedan od roditelja, zahtijeva suglasnost drugog roditelja (uz propisane izuzetke), čime se omogućava da oba roditelja suglasno odlučuju o stjecanju državljanstva maloljetnog djeteta.

Člankom 8. predlaže se dopuna članka 16. Zakona kako bi se pripadnicima hrvatskog naroda koji iz objektivnih razloga ne raspolažu osobnim dokazima o pripadnosti hrvatskom narodu, a za čija je oba roditelja utvrđena pripadnost hrvatskom narodu, omogućilo stjecanje hrvatskog državljanstva.

Člankom 9. mijenja se članak 20. Zakona, kojim su propisani slučajevi prestanka hrvatskog državljanstva otpustom za maloljetno dijete, na način da je djetetu čija su oba roditelja hrvatski državljani, omogućeno da hrvatsko državljanstvo prestane otpustom, ako je na navedeni način prestalo samo jednom od roditelja, u kojem je slučaju potrebna pisana suglasnost drugog roditelja za djetetov otpust iz hrvatskog državljanstva.

Pojmovi „usvojeno“ i „usvojitelja“ te „posvojenje sa srodničkim učinkom“ terminološki su usklađeni s odredbama važećeg Obiteljskog zakona.

Člankom 10. dopunjen je članak 21. Zakona, na način da se decidirano propisuje da punoljetne osobe koje su se odrekle hrvatskog državljanstva ne mogu ponovno steći hrvatsko državljanstvo. Kako je odricanje od hrvatskog državljanstva različit institut prestanka hrvatskog državljanstva od otpusta iz hrvatskog državljanstva, tako on za sobom povlači i drugačije pravne učinke.

Člankom 11. sadrži terminološka usklađenja pojmova iz članka 22. stavka 2. Zakona s odredbama Obiteljskog zakona.

Člankom 12. mijenja se odredba članka 24. stavka 3. Zakona, na način da se propisuje mjesna nadležnost policijskih uprava odnosno policijskih postaja kojima se podnosi zahtjev za stjecanje hrvatskog državljanstva prirođenjem. Stranci koji u Republici Hrvatskoj imaju odobren privremeni ili stalni boravak zahtjev podnose u policijskoj upravi, odnosno policijskoj postaji prema mjestu odobrenog privremenog ili stalnog boravka u Republici Hrvatskoj, dok oni, koji nemaju reguliran status stranca u Republici Hrvatskoj, zahtjev podnose u inozemstvu, putem diplomatske misije ili konzularnog ureda Republike Hrvatske. Također je dopunjena odredba članka 24. na način da je dodan novi stavak 4. kojim se propisuje iznimka od stavka 3., da predmetni zahtjev osoba s invaliditetom ne mora podnositi osobno već može i putem zakonskog zastupnika ili ovlaštenog opunomoćenika. Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 5.

Člankom 13. dopunjen je članak 24a. Zakona, na način da se dodaje novi stavak 1. kojim se utvrđuje da se osobe koje su hrvatsko državljanstvo stekle podrijetlom, smatraju se hrvatskim državljanima od trenutka rođenja.

Člankom 14. dodan je članak 24b. Zakona, kojim je regulirano da osoba koja stječe hrvatsko državljanstvo prirođenjem, daje svečanu prisegu. Odredbom se utvrđuje sadržaj teksta svečane prisige, kao i to da se svečana prisega daje najmanje jednom godišnje prilikom obilježavanja blagdana Republike Hrvatske u županijama, gradovima i općinama ili kod nadležnog tijela Republike Hrvatske u inozemstvu. Ministru nadležnom za unutarnje poslove dana je ovlast da, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za vanjske poslove, pravilnikom propiše način i postupak davanja svečane prisige.

Članak 15. dodan je članak 26a. U stavku 1. navedenog članka propisuje se mogućnost ukidanja rješenja o stjecanju hrvatskog državljanstva bez vremenskog ograničenja, ako je stečeno temeljem braka sklopljenog iz koristi sukladno odredbama Zakona o strancima ili lažnim predstavljanjem ili prijevarom u upravnom postupku stjecanja hrvatskog državljanstva.

U stavku 2. navedenog članka propisana je mogućnost poništenja rješenja o primitku u hrvatsko državljanstvo u postupku obnovljenom po službenoj dužnosti temeljem odredbe članka 123. stavka 2. točke 1. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 47/09), ukoliko se utvrdi da je osoba koja je stekla hrvatsko državljanstvo osuđena za kaznena djela protiv Republike Hrvatske i kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva. Dakle, imajući u vidu ponašanja osobe koja je stekla hrvatsko državljanstvo prirođenjem, stavkom 1. predloženog članka 26a propisuje se ukidanje rješenja sa pravnim učincima koji djeluju unaprijed *ex nunc*, dakle od izvršnosti rješenja o ukidanju, a stavkom 2. toga članka, poništenje rješenja, sa pravnim učincima *ex tunc*, odnosno sa retroaktivnim djelovanjem.

Odredba stavka 1. članka 26a imajući u vidu specifičnost ovog upravnog područja, propisuje postupovne radnje sukladno načelu *lex specialis derogat legi generali*, temeljem ovlaštenja iz članka 3. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku, dok se u stavku 2. navedenog članka u postupku poništenja rješenja o primitku u hrvatsko državljanstvo primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku, kao općeg zakona u vođenju postupka i rješavanju upravnih stvari.

Članak 16. Ovim člankom se nadležnim ministrima određuje rok za donošenje podzakonskih propisa.

Članak 17. propisuje primjenu Zakona u odnosu na postupke koji su u tijeku.

Članak 18. propisuje stupanje na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu.

**TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA
KOJE SE MIJENJAJU ODNOSNO DOPUNJUJU**

Članak 4.

Podrijetlom stječe hrvatsko državljanstvo dijete;

1. čija su oba roditelja u trenutku njegova rođenja hrvatski državljani;
2. čiji je jedan od roditelja u trenutku rođenja djeteta hrvatski državljani, a dijete je rođeno u Republici Hrvatskoj;
3. čiji je jedan od roditelja u trenutku rođenja djeteta hrvatski državljani, drugi bez državljanstva, ili nepoznatog državljanstva a dijete je rođeno u inozemstvu.

Podrijetlom stječe hrvatsko državljanstvo i dijete stranog državljanstva ili bez državljanstva ako su ga prema odredbama posebnog zakona usvojili hrvatski državljani. Takvo se dijete smatra hrvatskim državljaninom od trenutka rođenja.

Članak 5.

Podrijetlom stječe hrvatsko državljanstvo dijete rođeno u inozemstvu, čiji je jedan roditelj u trenutku njegova rođenja hrvatski državljani ako do navršene 18 godine života bude prijavljeno radi upisa kao hrvatski državljani kod nadležnog tijela Republike Hrvatske u inozemstvu ili u Republici Hrvatskoj ili se nastani u Republici Hrvatskoj.

Dijete, rođeno u inozemstvu, čiji je jedan roditelj u trenutku njegova rođenja hrvatski državljani, a ne udovoljava jednoj od pretpostavki iz stavka 1. ovoga članka, stječe hrvatsko državljanstvo ako bi ostalo bez državljanstva.

Dijete koje stječe hrvatsko državljanstvo prema stavku ili 2. ovoga članka, smatra se hrvatskim državljaninom od trenutka rođenja.

Članak 8.

Prirođenjem može steći hrvatsko državljanstvo stranac koji je podnio zahtjev za primanje u hrvatsko državljanstvo ako udovoljava ovim pretpostavkama:

1. da je navršio 18 godina života te da mu nije oduzeta poslovna sposobnost;
2. da ima otpust iz stranog državljanstva ili da podnese dokaz da će otpust dobiti ako bude primljen u hrvatsko državljanstvo;
3. da živi u Republici Hrvatskoj s prijavljenim boravkom 8 godina neprekidno do podnošenja zahtjeva i ima odobren status stranca na stalnom boravku;
4. da poznaje hrvatski jezik i latinično pismo, hrvatsku kulturu i društveno uređenje;

5. da se iz njegova ponašanja može zaključiti da poštuje pravni poredak i običaje u Republici Hrvatskoj.

Smatrat će se da je udovoljeno pretpostavci iz točke 2. stavka 1. ovoga članka, ako je zahtjev podnijela osoba koja je bez državljanstva ili koja će ga prema zakonu zemlje čiji je državljanin izgubiti samim prirođenjem.

Ako strana država ne dopušta otpust ili za otpust postavlja pretpostavke kojima se ne može udovoljiti, dovoljna je izjava osobe koja je podnijela zahtjev da se pod pretpostavkom stjecanja hrvatskog državljanstva odriče stranog državljanstva.

Ispunjenje pretpostavke iz stavka 1. točke 4. ovoga članka, utvrđuje se provjerom poznavanja hrvatskog jezika i latiničnog pisma, kulture i društvenog uređenja.

Osobe starije od 60 godina ne moraju ispunjavati pretpostavke iz stavka 1. točke 4. ovoga članka.

Članak 9.

Osoba koja je rođena na području Republike Hrvatske i živi u Republici Hrvatskoj te ima odobren stalni boravak, može prirođenjem steći hrvatsko državljanstvo iako ne udovoljava pretpostavkama iz članka 8. stavka 1. točke 1., 3. i 4. ovoga zakona.

Članak 11.

Iseljenik, njegovi potomci do 3. stupnja srodstva u ravnoj liniji i njihovi bračni drugovi mogu prirođenjem steći hrvatsko državljanstvo iako ne udovoljavaju pretpostavkama iz članka 8. stavka 1. točke 1., 2. i 3. ovoga Zakona.

Iseljenik iz stavka 1. ovoga članka je osoba koja se iselila s područja Republike Hrvatske u namjeri da u inozemstvu stalno živi.

Iseljenikom se ne smatra osoba koja je iselila s područja Republike Hrvatske na temelju međunarodnog ugovora ili se odrekla hrvatskog državljanstva te osoba koja je promijenila prebivalište u druge države koje su u to vrijeme bile u sastavu državne zajednice kojoj je pripadala i Republika Hrvatska.

Članak 12.

Stranac čije bi primanje u hrvatsko državljanstvo predstavljalo interes za Republiku Hrvatsku, može prirođenjem steći hrvatsko državljanstvo iako ne udovoljava pretpostavkama iz članka 8. stavka 1. točaka 1. - 4. ovoga zakona.

Hrvatsko državljanstvo može steći i bračni drug osobe iz stavka 1. ovoga članka koja je stekla hrvatsko državljanstvo, iako ne udovoljava pretpostavkama iz članka 8. stavka 1. točaka 1. - 4. ovoga Zakona.

Nadležno ministarstvo daje mišljenje o postojanju interesa za primitak u hrvatsko državljanstvo strancu iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 13.

Prirođenjem stječe hrvatsko državljanstvo maloljetno dijete:

1. ako oba roditelja stječu državljanstvo prirođenjem, ili
2. ako prirođenjem stječe državljanstvo samo jedan od roditelja, a dijete živi u Republici Hrvatskoj i ima odobren boravak, ili
3. ako prirođenjem stječe državljanstvo samo jedan od roditelja, drugi je bez državljanstva ili nepoznatog državljanstva, a dijete živi u inozemstvu.

Članak 16.

Pripadnik hrvatskog naroda koji nema prebivalište u Republici Hrvatskoj, može steći hrvatsko državljanstvo ako udovoljava pretpostavkama iz članka 8. stavka 1. točke 5. ovoga zakona.

Pripadnost hrvatskom narodu utvrđuje se ranijim deklariranjem te pripadnosti u pravnom prometu, navođenjem te pripadnosti u pojedinim javnim ispravama, zaštitom prava i promicanjem interesa hrvatskog naroda i aktivnim sudjelovanjem u hrvatskom kulturnim, znanstvenim i sportskim udrugama u inozemstvu.

Članak 20.

Djetetu do navršene 18. godine života prestaje otpustom hrvatsko državljanstvo:

1. na zahtjev oba roditelja kojima je hrvatsko državljanstvo prestalo otpustom; ili
2. ako je hrvatsko državljanstvo prestalo na taj način jednom od roditelja, a drugi roditelj je strani državljanin.

Dijete do navršene 18. godine života, usvojeno od stranih državljana sa srodničkim učinkom, otpustit će se iz hrvatskog državljanstva na zahtjev usvojitelja.

Članak 21.

Punoljetni hrvatski državljanin koji ima prebivalište u inozemstvu, a ima i strano državljanstvo, može se odreći hrvatskog državljanstva.

Članak 22.

Djetetu do navršene 18. godine života prestaje odricanjem hrvatsko državljanstvo:

1. na zahtjev roditelja kojima je hrvatsko državljanstvo prestalo odricanjem; ili
2. ako je hrvatsko državljanstvo prestalo na taj način jednom od roditelja, a drugi roditelj je strani državljanin.

Djetetu do navršene 18. godine života, usvojenom od stranih državljana sa srodničkim učinkom prestat će hrvatsko državljanstvo odricanjem na zahtjev usvojitelja.

Članak 24.

Osobe koje su hrvatsko državljanstvo stekle podrijetlom ili rođenjem na području Republike Hrvatske, u evidenciju o državljanstvu upisuju se prilikom upisa u maticu rođenih. Zahtjev za upis u evidenciju može se podnijeti i putem diplomatske misije ili konzularnog ureda Republike Hrvatske u inozemstvu.

Poslove stjecanja hrvatskog državljanstva podrijetlom i rođenjem na području Republike Hrvatske obavljaju nadležni uredi državne uprave, odnosno gradski ured Grada Zagreba.

Zahtjev za stjecanje hrvatskog državljanstva prirođenjem ili za prestanak hrvatskog državljanstva podnosi se osobno u policijskoj upravi, odnosno policijskoj postaji, osim ako je riječ o osobi s invaliditetom, kada se može podnijeti putem zakonskog zastupnika ili ovlaštenog opunomoćenika.

Zahtjev za stjecanje hrvatskog državljanstva prirođenjem ili za prestanak hrvatskog državljanstva može se podnijeti i putem diplomatske misije ili konzularnog ureda Republike Hrvatske.

Članak 24a.

Prirođenjem hrvatsko državljanstvo stječe se danom uručenja rješenja o primitku u hrvatsko državljanstvo.

Hrvatsko državljanstvo stečeno na temelju dane izjave stječe se danom davanja izjave.

Otpustom hrvatsko državljanstvo prestaje danom uručenja rješenja o otpustu iz hrvatskog državljanstva.

Odricanjem hrvatsko državljanstvo prestaje danom davanja izjave o odricanju hrvatskog državljanstva.

PRILOG - Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću